

Aflevering

DE BEZETTING

1. Oorlog in Nederland

Het Nederlandse leger verliest van het Duitse leger. Nederland wordt bezet.

- In welk jaar wordt Nederland bezet? Zet een stip op de juiste plaats in de tijdbalk.
- Hoelang is Nederland bezet geweest? Kleur die periode rood.
- Kleur de periode van jouw geboortjaar tot nu groen.

1940	'50	'60	'70	'80	'90	2000	'10	'20

2. Veroverd

Duitse soldaten hebben ons land veroverd. Het is niet meer vrij. De Nederlanders zijn geschrokken en bang, maar na een paar weken lijkt het eigenlijk wel mee te vallen met de oorlog.

- Waarom denken de Nederlanders dat het allemaal wel meevalt? Kijk ook naar de foto voor je antwoord.

- Een aantal van de bijna 200 joodse inwoners van de gemeente Stadskanaal waren enkele jaren voor het begin van W.O. II uit Duitsland naar Nederland gevlucht. Zoals de beide broers Hofmann uit Mussel en Musselkanaal en de familie De Vries uit Musselkanaal. Hoe zouden zij over de Duitse bezetting van Nederland denken?

- Hoe zag het leven eruit toen Nederland bezet was? Streep door wat fout is.

- Kinderen gaan **naar school / niet meer naar school.**
- Koningin Wilhelmina **moet binnen blijven op paleis Het Loo / is naar Londen gevlucht.**
- Nederlanders **gaan in de zomer op vakantie / blijven thuis omdat het oorlog is.**
- Voetbalwedstrijden **worden afgelast / gaan door.**

3. Seyss-Inquart

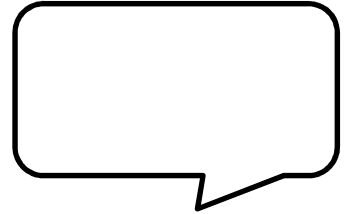
Tijdens de Duitse bezetting is Seyss-Inquart de machtigste man in Nederland. Hij zegt in de Ridderzaal, op het Binnenhof, wat hij van plan is: "We zijn geen vijanden, Nederland zal een zelfstandig land blijven, de Duitse politiek van Hitler zullen we niet opdringen aan de Nederlanders."

- Waar staat de Ridderzaal?
 - in Den Haag
 - in Amsterdam
 - in Utrecht
 - in Berlijn

- Waarom houdt Seyss-Inquart zijn toespraak juist in de Ridderzaal denk je? _____

4. Duitse les

Hans is druk bezig met zijn huiswerk. Morgen heeft hij een proefwerk Duits. Zijn vader vindt dat maar niets. Schrijf in de wolk wat vader tegen Hans zegt en maak de tekening af.

5. Bezet

In 1940 is een groot deel van West-Europa door de legers van Hitler bezet.

- Kleur de landen die Hitler in 1940 heeft veroverd rood.
- De sirenes loeien in Nederland. Luchtalarm! Ze waarschuwen voor overvliegende bommenwerpers. Vul de juiste landen in.

's Nachts komen de bommenwerpers uit _____ en vliegen over _____ naar _____

- Wat willen de Duitse bommenwerpers bombarderen?

6. Februari 1941

In Amsterdam hebben Duitsers 's morgens vroeg straten afgezet. Niemand mag er meer in of uit. Huis aan huis pakken zij 425 jonge mannen op. Die moeten de klaarstaande vrachtwagens in. Er zijn veel joden bij. De Duitsers zijn kwaad omdat Amsterdammers hebben

gevochten met Nederlanders die vrienden met de Duitsers zijn. De opgepakte mannen worden weggevoerd naar een kamp. Na de oorlog komt er van deze jonge mannen maar één terug.

a. Hoe heet de politieke partij die met de Duitsers samenwerkt? _____

b. Straten afzetten en mensen oppakken. De naam hiervoor is:

0 concentratie 0 razzia 0 afzetting 0 deportatie

c. In Amsterdam en plaatsen in de omgeving zijn de mensen boos over deze actie van de Duitsers. Ze komen in verweer. Vertel wat ze doen en wat ze willen.

d. Welk standbeeld in Amsterdam herinnert hieraan? _____

7. Verandering

Na een jaar bezetting denken de Nederlanders al heel anders over de Duitse bezetters dan in het begin van de oorlog. Wat was er veranderd?

8. Verzet

Bekijk het filmpje over het eerste grote verzet tegen de Duitsers op www.schooltvbeeldbank.nl Beantwoord daarna de volgende vragen.

Nederland is bezet door Duitse legers. Sommige Nederlanders hebben daar géén moeite mee en werken samen met de Duitsers.

a. Wat doen deze Nederlanders met joodse mensen om de Duitsers te helpen? _____

b. Sommige Amsterdammers zijn kwaad op de Nederlanders die de Duitsers helpen. Ze komen in opstand. Ook Max van de Berg hoort daarbij. Wat doen Max en zijn vrienden om de joodse mensen te helpen? _____

c. Er ontstaat een grote ruzie, er valt een dode en dat pikken de Duitsers niet. Wat doen de Duitsers om de Nederlanders te straffen? _____

9. Synagoge

Een synagoge is in het Jodendom een gebeds- en gemeenschapshuis, waar religieuze bijeenkomsten plaatsvinden. In de gemeente Stadskanaal stond de synagoge in het centrum van Stadskanaal en is in 1958 afgebroken.

a. Trek lijnen tussen de woorden en de juiste betekenis.

Thora	Ramshoorn
Sjoel	Negenarmige kandelaar
Chanoeka	Ander woord voor synagoge
Sjofar	Heilig boek van de joden.

b. Waarom zou de synagoge in 1958 afgebroken zijn denk je? Kijk ook naar de afbeelding hierboven.

10. Gevlucht

In de gemeente Stadskanaal woonden in het begin van de oorlog een aantal joodse mensen die na de Kristallnacht in 1938 uit Duitsland naar ons land gevlucht waren. Dat waren o.a. Feodor en Arthur Hoffmann, twee broers uit Aurich in Duitsland.

a. Wat gebeurde er in de Kristallnacht in Duitsland?

0 In heel Duitsland werden joden aangevallen en hun bezittingen vernield.

0 Hitler vertelde in deze nacht voor het eerst hoe hij over de joden dacht.

0 De joden in Duitsland werd verzocht het land te verlaten.

b. Op welk adres in Mussel woonde Arthur Hoffman?

c. Zijn vrouw heette _____

d. Hoe oud is hun dochtertje Goldine geworden? _____

11. Anti-joodse maatregelen

De Duitse bezetter begint vanaf september 1940 het leven voor joden steeds meer te beperken. Eerst mogen joden niet meer op de markt komen, daarna worden de joodse ambtenaren ontslagen. Ze mogen niet meer reizen of verhuizen zonder vergunning. Ze mogen niet meer in restaurants en cafés komen en ze moeten een Jodenster dragen.

dragen.

Op deze foto zie je Benno Dalsheim uit Musselkanaal met zijn ouders. Benno is hier zeven jaar en was verplicht een gele ster op zijn kleren te dragen, zodat iedereen kon zien dat hij joods was.

a. Hoe zou Benno het bevonden hebben dat hij een gele ster moest dragen, denk je? _____

b. Benno's moeder verbergt haar ster achter Benno. Kun je bedenken waarom ze dat deed? _____
